

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США: МОЖЛИВОСТІ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

Шамара Ірина Миколаївна

канд.екон.наук, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

пл. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: shamara@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2431-9185>

Костанді Діана Русланівна

студент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

пл. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: dianakostandi098@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0123-2925>

У статті проаналізовано сучасні концепції зовнішньої політики США, напрямки американської зовнішньої політики, вивчено економічні передумови зовнішньої політики США. Зокрема, вивчено фундаментальні показники економічного розвитку США, які дозволяють державі бути регіональним та світовим лідером і проводити стратегію гегемонії. Предметом дослідження в статті є визначення загальних та специфічних аспектів зовнішньої політики США на сучасному етапі. Мета – визначення впливу політики США на геополітичну трансформацію світу. Завдання: дослідження сучасних концепцій зовнішньої політики США в умовах глобалізації та регіоналізації світу. В ході дослідження використовувалися наступні загальнонаукові методи: за допомогою системного аналізу було розглянуто еволюцію зовнішньополітичного курсу США у мовах глобалізації світу; з метою узагальнити діяльність різних адміністрацій та урядів, порівняти їх позиції щодо формування курсу зовнішньої політики країни був використаний порівняльно-історичний метод; за допомогою проблемно-хронологічного методу було досліджено комплекс зовнішньополітичних заходів урядів США у складних ситуаціях, коли потрібно було поєднати інтереси конкуруючих суб'єктів міжнародних відносин. Отримано такі результати: на основі проведеного аналізу сучасної політики США виявлено та докладно проаналізовано політичні стратегії Сполучених Штатів в Європі та на Близькому Сході. Висновки: США залишаються ключовим актором міжнародних відносин на сучасному етапі, і поки що зберігають свою впливовість на процеси у світі. Зовнішня політика США націлена на стабілізацію міжнародних відносин у таких ключових регіонів, як Близький Схід та ЄС. Комплексний аналіз політики президентів і їх адміністрацій дозволяє говорити про спадкоємність зовнішньополітичного курсу США на Близькому Сході. З приходом до влади Д. Трампа зовнішня політика американських республіканців насичена потужністю та жорсткістю.

Ключові слова: зовнішня політика, США, Близький Схід, ЄС, міжнародні відносини, міжнародна арена, зовнішньоекономічна політика.

Постановка проблеми. Міжнародні відносини на сучасному етапі розвиваються під впливом глобалізації, з одного боку, та регіоналізації, з іншого. Ці поняття протилежні. США як і завжди намагаються впливати на процеси в країнах світу та займати місце гегемону в міжнародних відносинах.

У статті досліджується початок ХХІ століття, бо він є ключовим для розуміння сьогоденної міжнародної ситуації. А оскільки США, будучи ключовим гравцем на цей момент часу, вносять величезний вклад в те, на чому сформувалася сучасна система міжнародних відносин, найбільший сенс має вивчення європейського та близькосхідного аспекту зовнішньої політики США.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню зовнішньої політики США присвятили свої праці М. М. Рижков і В.І. Селіванов. Провести аналіз відносин між США і Близьким Сходом допомогли праці таких авторів як О. С. Курандо і К. С. Тарасов. Зростання впливу США на

міжнародній арені докладно вивчав О. Золотов. Ідеологічні засади та методи реалізації зовнішньої політики США проаналізовані в дослідженнях В. В. Соєрина, Б. Адамса, А. В. Торкунова. Особливості формування постбіполярної системи міжнародних відносин і її основні параметри можна простежити в працях С. В. Кортунова і А. В. Торкунова.

Постановка завдання. Основною метою даного дослідження є аналіз сучасних концепцій зовнішньої політики США та напрямків американської зовнішньої політики, зокрема європейського та близькосхідного, а також вивчення економічних передумов зовнішньої політики США.

Виклад основного матеріалу. США володіють величезними геополітичними ресурсами, які вигідно використовують. Основними напрямками стратегії національної безпеки є: використання превентивної війни як засобу боротьби з терористичною загрозою; просування демократії та свободи в усьому світі. Але Сполучені Штати

часто підміняють ідею глобального лідерства практикою гегемонізму, в односторонньому порядку деформує геополітичну картину світу.

Еволюцію зовнішньої політики США в умовах постбіполярного світу можна умовно розділити на три найважливіші етапи. Перший етап ознаменований президентством Дж. Буша і характеризується наступними напрямками зовнішньої політики: боротьба проти тероризму у світі; поява доктрин і концепцій безпеки; зовнішньополітична стратегія спрямована на підкреслення відмінностей між Європою і Америкою, які не перешкоджають разом з тим розвитку взаємовигідного співробітництва; об'єднання зусиль з Росією в боротьбі з тероризмом, але збереження протистояння по інших зовнішньополітичних питаннях; зміцнення впливу на всій території Європи; «транснаціональна» модель безмежного лібералізму до латиноамериканської конкретики (Гончар, 2012). Другий етап пов'язаний з ім'ям американського президента Б. Обами. Основними положеннями американської зовнішньої політики в цей період були наступні: прагнення до повернення принципів двопартійної зовнішньої політики; сприяння посиленню американського глобального лідерства; боротьба з глобальними загрозами спільно з іншими країнами; зовнішня політика під керівництвом «розумної сили»; залучення ООН та інших міжнародних організацій, коли це є необхідним і можливим. В цілому, в період президентства Б. Обами основні напрямки зовнішньої політики США залишилися такими ж як

і у його попередника, але політика сили пішла на другий план, і її місце зайняли дипломатія і опора на надійні і довгострокові союзи.

Третій етап зовнішньої політики США пов'язується з ім'ям діючого президента Дональда Трампа. Що стосується основних принципів, можна виділити ідею економічного націоналізму; захист території США, що полягає в скороченні візових програм, запровадження нових умов для біженців; взаємодія з Північною Кореєю. Діючий президент досить незвичайно проводить зовнішню політику, спираючись на персональну комунікацію («Readout of President», 2017).

США проводять свою політику з позиції лідерства. Цьому сприяє економічне становище країни. Фундаментальні показники розвитку економіки США свідчать, що наразі (початок 2019 року) країна перебуває у найкращому економічному становищі за останні 20 років. Американська економіка є лідером за обсягом номінального ВВП, а ВВП посідає друге місце серед країн світу (Курандо, 2019).

У 2018 році ВВП США склав \$20,4 трлн. Це – майже чверть (24,7%) світового ВВП. Варто зауважити, що найбільшу вагу в структурі американської економіки мають послуги (майже 80% в загальній структурі ВВП).

Сільське господарство складає незначну частину ВВП США, але при цьому вони третьою аграрною країною світу після КНР та Індії. Структура економіки США у 2018 р. представлена на рис. 1.



Рис. 1. Структура економіки США у 2018 р.
Складено авторами за матеріалами: (OECD, 2018)

Дуже важливо те, що у США великі кошти вкладаються у розвиток новітніх технологій та технічний прогрес. Це дозволяє США продовжувати бути лідером та експортувати не продукти, а ідеї та технології. У 2018 р. США вклали в науково-дослідні та дослідно-

конструкторські роботи \$502,9 млрд., що перебільшує валові інвестиції всіх країн і складає майже третину (29,1%) світових витрат на інновації (табл.1). У структурі ВВП США це 2,79% (OECD, 2018).

За обсягом експорту товарів у 2018 р. США зайняли 2-ге місце (\$1453 млрд., або 9,2% світового експорту) і стали лідером за обсягом імпорту (\$2250 млрд., або 14,0% світового імпорту) (IMF, 2018). Переважний експорт – це продукти нафтопереробки, пасажирські автомобілі, електронні інтегральні схеми і комп'ютери (IMF, 2018). Основними партнерами за експортом є

Канада, Мексика, КНР, Японія і Великобританія (IMF, 2018).

Імпорт включає пасажирські автомобілі, сира нафта, комп'ютери, медикаменти, автомобільні запчастини. Основними партнерами за імпортом є КНР, Мексика, Канада, Японія та Німеччина (OECD, 2018).

Таблиця 1

Валові внутрішні витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи у 2018 р.

Країни	% від ВВП	Млрд дол.
США	2,79	502,9
Японія	3,49	170,1
ФРН	2,87	112,8
Південна Корея	4,23	74,2
ЄС	1,95	384,2
ОЕСР	2,40	1244,6
КНР	2,07	408,8

Складено авторами за матеріалами: (OECD, 2018)

Американська зовнішньоторговельна політика суттєво змінилась. При президентстві Барака Обами використовувались переважно інструменти вільної торгівлі. Прихід до влади Д. Трампа ознаменувався зрушенням у бік дезинтеграційних рухів та політики протекціонізму. У січні 2017 року США вийшли з Транстихоокеанського партнерства, переговори з ЄС про Трансатлантичне партнерство припинились (Alterman, 2017).

Ці економічні питання створюють базис для концептуальних стратегій і напрямків зовнішньої політики США.

Після того, як Трамп став президентом, були заявлені наступні цілі: поліпшення відносин з Росією; контроль над ситуацією з Північною Кореєю; досягнення зростання впливу США на Близькому Сході і поліпшення відносин з країнами Перської затоки; скасування угоди щодо іранської ядерної програми; загальне поліпшення економіки Сполучених Штатів через співпрацю з країнами, такими як Китай, Японія і Європейським Союзом.

Трамп наголошував на тому, щоб спробувати зробити США знову лідером. Д. Трампа у зовнішній політиці керується трьома головними принципами – це ідея економічного націоналізму; захист території США, що включає серію заходів, спрямованих на обмеження візових програм, програм біженців; взаємодія з Північною Кореєю (Maloney, 2018).

Сьогодні діючий президент США поки що не зміг домогтися остаточного успіху в реалізації своїх планів з досягнення прогресу зовнішньої політики. Відносини з Росією не поліпшились, щодо Китаю, то можна побачити баланс між жорсткою політикою і необхідністю співпраці у вирішенні північнокорейської кризи. Говорячи про Північну Корею, можна сказати, що США змінили свою риторіку. Це спричинило збільшений ризик настання відкритого конфлікту на Корейському півострові. Адміністрація Трампа поліпшила відносини з країнами Перської затоки, змінила свій підхід до угоди щодо іранської ядерної програми і США не вийшли з угоди.

Що стосується Близького Сходу, то адміністрація Д. Трампа веде курс попередньої адміністрації, підтримує хороші відносини з Ізраїлем і Саудівською Аравією.

Європейська гілка є найважливішою в сфері американської зовнішньої політики. Деякі експерти вважають, що відносини США і Європи на початку XXI століття зазнають труднощів. Політологи відзначають тенденцію до спаду партнерських відносин США і Європи. До цього відносяться розбіжності між США і Європою в питаннях системи противоракетної оборони, Кіотського протоколу тощо. Єднальними факторами у відносинах США і Європи як і раніше залишаються:

– Економічний. Трансатлантична економічна діяльність США і Європи забезпечує 40% ВВП світової економіки.

– Забезпечення миру і стабільності. Будучи визнаними центрами сили, США і Європа несуть відповідальність за сприяння мирному врегулюванню конфліктів шляхом спільних дій в рамках НАТО.

Сьогодні можна розглядати два варіанти розвитку американської зовнішньої політики на території Європи (табл. 2).

Стосовно близькосхідного напрямку, то він є одним із ключових у зовнішній політиці США на сучасному етапі. Дональд Трамп уклав в ході свого першого закордонного візиту до Саудівської Аравії

контрактів майже на \$350 млрд., в тому числі контракт на \$110 млрд. на закупівлю Ер-Ріяд вироблених в США озброєнь (Maloney, 2018). В рамках останнього Вашингтон поставить саудитам бойові літаки, танки, системи протиракетної оборони. В цілому угода спрямована на посилення військових можливостей Саудівської Аравії та партнерів США в Перській затоці для боротьби з «Ісламською державою». США підтримує створення арабського аналога НАТО з метою нівелювання іранського впливу в регіоні й зміцнення співробітництва між США і Саудівською Аравією, домовленості й поглиблення протистояння з Іраном є один з кроків в цьому напрямі.

Таблиця 2

Можливі варіанти розвитку зовнішньої політики США в європейському напрямку

Умови/Наслідки	Варіант розвитку «Залежна Європа»	Варіант розвитку «Союзники»
Умови, при яких сценарій можливий:	1) Надзвичайно розгалужений бюрократичний апарат Євросоюзу, який заважає проведенню реформ, і тим самим гальмує самостійний розвиток ЄС. 2) Апарат Євросоюзу, його методи формування громадської думки і прийняття рішень застрягли на рівні звичайної міждержавної дипломатії. Самі європейці жорстко критикують нинішній проект ЄС	1) Європа повністю виконує свої плани по інтеграції та консолідується на основі національної свідомості 2) Розвиток економічних і політичних зв'язків європейських держав 3) Посилення військово-промислового комплексу, що дозволяє створити свою власну армію
Наслідки для основних і непрямих учасників:	Посилення залежності держав Європи від трансатлантичних зв'язків в галузі торгівлі, поява різних проблем в сфері економіки, поглиблення інтеграційних процесів.	Виникнення ситуацій, при яких будь-яке політичне або економічне рішення США або ЄС матиме негайне наслідок для обох акторів.
Ступінь ймовірності:	Найбільш вірогідно	Маловірогідно

Складено авторами за матеріалами: (Alterman, 2017)

Звісно ж, що, крім усього іншого, дані багатомільярдні контракти – один з козирів, якими Д. Трамп дуже скоро скористається перед гравцями-конкурентами, які звинувачують його в недостатньо патріотичному президентстві. Подібними кроками, в цілому досить передбачуваними, Д. Трамп запевняє частину численних ворогів всередині США у своїй лояльності й навіть прихильності дотриманню інтересів транснаціональних корпорацій, військово-промислового комплексу, а значить і їх інтересів. Президент США тим самим ясно дає

зрозуміти, що він зовсім не має наміру довго терпіти звинувачення і спроби усунути його з займаної посади.

Крім того, подібною політикою президент США збирається виконувати передвиборчі обіцянки зі створення нових робочих місць. Близький Схід як і раніше залишається найбільш воюючим регіоном світу, і воюючі режими вкрай потребують зброї, яку їм, в першу чергу, можуть запропонувати США. Саме тому Д. Трамп явно не збирається виступати в ролі миротворця, як це намагався робити його попередник. Більш того, на зустрічі з

главами 60 мусульманських держав в Саудівській Аравії він фактично відкрито закликав їх до конфронтації з Іраном. І на цей заклик вже відгукується навіть Азербайджан, який межує з Іраном. Так, за оцінками директора Товариства гуманітарних досліджень Азербайджану, конфліктолога Аваза Гасанова, іншого шляху, крім як підтримки і приєднання до спрямованих проти Ірану ініціатив США, в Азербайджану немає.

Таким чином, саме розіграш антиіранської карти є гарантією успішного завершення, зрозуміло, для США, близькосхідної партії Д. Трампа, що дозволить американському президентові розібратися з суперниками на місцях. Саудівська Аравія та інші арабські сателіти США в ході реалізації цієї партії, зрозуміло, будуть мати потребу в захисті від Ірану. Саудівська Аравія – держава, звичайно, дуже багата, причому амбіціями вона багата не меншою мірою, ніж нафтодоларами, однак припускає, що саудівці здатні управляти

Близьким Сходом, було б, щонайменше, наївно. Звісно ж, що в цьому їм знадобиться допомога. Тому підсумки близькосхідного турне президента США поряд зі зробленими ним у Саудівській Аравії та Ізраїлі різкими висловлюваннями щодо іранської тематики можна логічно доповнити. В першу чергу досить чітко змалюваної на зустрічі з Д. Трампом президентом Ізраїлю Реувеном Рівліном метою створюваної під патронажем Трампа арабо-ізраїльської коаліції. А саме вигнання Ірану з ізраїльського прикордоння – Сирії та Лівану.

Таким чином, передбачається, що спрямований проти Ірану союз Ізраїлю та Саудівської Аравії здатний, згуртувавши спільних ворогів, радикально змінити весь комплекс взаємовідносин Ізраїлю з арабським світом.

Отже, розглянемо можливі варіанти розвитку зовнішньої політики США стосовно країн Близького Сходу (табл. 3).

Таблиця 3

Можливі варіанти розвитку зовнішньої політики США в близькосхідному напрямку

Наслідки/Ступінь ймовірності	Варіант розвитку «Функціональне співробітництво»	Варіант розвитку «Тривала конфронтація»
Наслідки для основних і непрямих учасників:	Конструктивна взаємодія двох країн навряд чи можливо. В теорії Близький Схід і США можуть налагодити деякі зв'язки, особливо що стосуються спільних інтересів.	Сценарій має на увазі подальше дистанціювання двох країн один від одного і нову гонку озброєнь на тлі черговий «холодної війни».
Ступінь імовірності	Найбільш вірогідно	Маловірогідно

Складено авторами за матеріалами: (Alterman, 2017)

В цілому, практично всі події останніх років на Великому Близькому Сході представляються частиною великої стратегії, яка реалізується США з нападу в 2003 році на Ірак (Погорська, 2011). Безумовно і те, що дана стратегія перегукується з інтересами все того ж генералітету і транснаціональних корпорацій. Відповідно, в цьому світі Д. Трамп може претендувати на внесення до неї в кращому випадку тактичних, але вже точно не стратегічних змін.

Висновки. Таким чином, в ході проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки.

1. Дослідження сучасних концепцій зовнішньої політики США важливо, тому що на сучасному

етапі відбуваються процеси, які визначають формування нової системи міжнародних відносин. Це дозволяє якось по-новому поглянути на роль Сполучених Штатів в умовах глобалізації в ключових регіонах світу.

2. США і сьогодні мають вплив у світі. Зі зміцненням США як найпотужнішої держави інтерес до певних регіонів, включаючи Близький Схід, Латинську Америку та європейські країни, також зростає. Перевага над іншими країнами за економічними показниками та вигідне геополітичне розташування, правильна зовнішня політика – це все дає можливість США почувати себе одним із лідерів у світі.

CONTEMPORARY CONCEPTS OF US FOREIGN POLICY: OPPORTUNITIES AND REALITY

Irina Shamara, Ph.D (Economics), Associate Professor, V. N Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkov, Ukraine, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Diana Kostandi, Student, V. N Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkov, Ukraine, 61022, email: dianakostandi098@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000000201232925>

The article analyzes the current concepts of US foreign policy, the direction of US foreign policy, and examines the economic background of US foreign policy. In particular, the fundamental indicators of US economic development have been studied, which allow the state to be a regional and world leader and pursue a hegemony strategy. The subject of research in the article is to determine the general and specific aspects of US foreign policy at the present stage. The goal is to determine the impact of US policy on the geopolitical transformation of the world. Objectives: the study of modern concepts of US foreign policy in the context of globalization and

regionalization of the world. The study used the following general scientific methods: using the system analysis, the evolution of the US foreign policy in the globalization languages of the world was considered; In order to generalize the activities of various administrations and governments, compare their positions on shaping the country's foreign policy, a comparative historical method was used. The following results were obtained: on the basis of the analysis of the current US policy, the political strategies of the United States in Europe and the Middle East were discovered and analyzed in detail. Conclusions: The United States remains the key actor in international relations at the present stage, and so far retains its influence on the processes in the world. US foreign policy is aimed at stabilizing international relations in such key regions as the Middle East and the EU. A comprehensive analysis of the presidents and their administrations suggests the continuity of US foreign policy in the Middle East. With the arrival of D. Trump, the foreign policy of American Republicans is saturated with power and cruelty.

Keywords: foreign policy, USA, Middle East, EU, international relations, international arena, foreign economic policy.

СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ США: ВОЗМОЖНОСТИ И РЕАЛЬНОСТЬ

Шамара Ирина Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Костанди Диана Руслановна, студент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, email: dianakostandi098@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000000201232925>

В статье проанализированы современные концепции внешней политики США, направления американской внешней политики, изучены экономические предпосылки внешней политики США. В частности, изучены фундаментальные показатели экономического развития США, которые позволяют государству быть региональным и мировым лидером и проводить стратегию гегемонии. Предметом исследования в статье является определение общих и специфических аспектов внешней политики США на современном этапе. Цель – определение влияния политики США на геополитическую трансформацию мира. Задачи: исследование современных концепций внешней политики США в условиях глобализации и регионализации мира. В ходе исследования использовались следующие общенаучные методы: с помощью системного анализа были рассмотрены эволюцию внешнеполитического курса США в языках глобализации мира; с целью обобщить деятельность различных администраций и правительств, сравнить их позиции по формированию курса внешней политики страны был использован сравнительно-исторический метод, с помощью проблемно-хронологического метода был исследован комплекс внешнеполитических мероприятий правительств США в сложных ситуациях, когда нужно было совместить интересы конкурирующих субъектов международных отношений. Получены следующие результаты: на основе проведенного анализа современной политики США обнаружено и подробно проанализировано политические стратегии Соединенных Штатов в Европе и на Ближнем Востоке. Выводы: США остаются ключевым актором международных отношений на современном этапе, и пока сохраняют свое влияние на процессы в мире. Внешняя политика США нацелена на стабилизацию международных отношений в таких ключевых регионах, как Ближний Восток и ЕС. Комплексный анализ президентов и их администраций позволяет говорить о преемственности внешнеполитического курса США на Ближнем Востоке. С приходом к власти Д. Трампа внешняя политика американских республиканцев насыщена мощностью и жесткостью.

Ключевые слова: внешняя политика, США, Ближний Восток, ЕС, международные отношения, международная арена, внешнеэкономическая политика.

References

1. Honchar, B. M. (2012) *Kontseptsiia amerykanskooho svitovoho liderstva u zovnishnii politytsi B. Obamy* [The Concept of American World Leadership in B. Obama's Foreign Policy]. Kyiv: Tsentri vilnoi presy. (in Ukrainian)
2. Kurando, O. S. (2019) *Doktryna Obamy u zovnishnii politytsi SSHA* [The Obama Doctrine in US Foreign Policy] (Ph.D. in Political Science), Natsionalnyi universytet "Odeska yurydychna akademiia", Odesa. (in Ukrainian)
3. Pohorska, I.I. (2011) *Zovnishnia polityka administratsii B.Obamy v konteksti amerykanskooho hlobalnooho liderstva* [The Obama Administration's Foreign Policy in the Context of American Global Leadership]. Kyiv: KyMU. (in Ukrainian)
4. Syvak, O. (2010) *Novitni ukrainsko-amerykanski vidnosyny* [Recent Ukrainian-American Relations]. Kyiv: Hramota. (in Ukrainian)
5. Babenko V., Sidorov V., Pankova Ju. (2017). Modern imperatives of the development of the integration of foreign economic policy of Ukraine in the modern world economic space: monograph, *International economic relations and sustainable development* [edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova], Ruda Ślaska: Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium, pp. 51-70.
6. Alterman, J. (2017, September 20) Power and Strategy: The President Needs to Order His Priorities in the Middle East. *Center for Strategic and International Studies*. Available at: <https://www.csis.org/analysis/power-and-strategy>
7. Babenko V.O. (2016). Development of integration processes of Ukraine and BRICS member states in the conditions of globalization. *Economy. Management. Innovation. Series: Economic Sciences*, 3. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_3_3.
8. International Monetary Fund. (2018). *IMF*. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2018/09/19/world-economic-outlook-october-2017>
9. Maloney S. Trump's 1st State of the Union: His Moment to Provide Clarity on Iran and Middle East Policy. *Brookings Institution*. Available at: <https://www.brookings.edu/blog/fixgov/2018/01/29/trumps-1st-sotu-his-moment-to-provide-clarity-on-iran-and-middleeast-policy>
10. Babenko V., Sidorov V., Pankova Ju. (2017). Modern imperatives of the development of the integration of foreign economic policy of Ukraine in the modern world economic space: monograph, *International economic relations and sustainable development* [edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova], Ruda Ślaska: Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium, pp. 51-70.

11. OECD Statistics database. (n.d.) *OECD*. Available at: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=60702>

12. Readout of President Donald J. Trump's Call with the Commanding Officers of the USS Ross and USS Porter. *Briefings-statements*. Available at: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/readout-president-donald-j-trumps-call-commandingofficers-uss-ross-uss-porter/>

13. The Budget and Economic Outlook: 2017 to 2027 | Congressional Budget Office. (n.d.) *CBO*. Available at: <https://www.cbo.gov/publication/52370>